

Dansk Tekstilhistorisk Forening

Før TENEN

– hvad var der gået forud?

særtryk af artikel i tidsskriftet
TENEN 25. årgang nr. 4

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Næstformand: Lone de Hemmer Egeberg, Teglgården 66 st.th, 3460 Birkerød,
telefon 45 81 05 05

Kasserer: Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg, telefon 64 72 15 65

REG.NR. 1551 GIROKONTO 1430130 • SWIFT-BIC: DABADKKK IBAN: DK2330000001430130

Medlemsskab tegnes hos kassereren. I 2015/2016 er prisen pr. år 250 kr.

Husstandsmedlemsskab koster 300 kr.

Medlemmer får tilsendt tidsskriftet TENEN.

TENEN – Danish Society for Textile History – Verein für Dänische Textilgeschichte

Særtryk af artikel i tidsskriftet **TENEN** – 25. årgang nr. 4

Redaktion: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55,
ePost silke-annet@silke-annet.dk • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 26 60 28 40,
ePost vofl3450@gmail.com

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk

Copyright © TENEN og forfatteren • 19.07.2015

Internet: <http://tenen-dk.tk>

Før TENEN

Den 31. marts 1990 var vi 21 samlet på Hotel Nyborg Strand til stiftende generalforsamling for det, der skulle blive til TENEN – Dansk Tekstilhistorisk Forening. Det blev en begivenhedsrig dag. Vedtægter blev vedtaget, og der var flere, som bidrog med at vise gamle tekstiler frem til almindelig beundring. En bestyrelse blev valgt. Behørigt referat blev udarbejdet og findes trykt i det første nummer af foreningens nyoprettede tidsskrift, det blev udsendt i maj 1990. Vi tog hjem hver til sit med opfattelsen af, at der nok kunne være opbakning til projektet. Det har så også vist sig at kunne holde i 25 år – ikke ilde!

Men hvad var der gået forud, som gav anledning til at samles i Nyborg?

Året tidligere holdt foreningen Danmarks folkelige Broderier sin sædvanlige generalforsamling på Engelsholm Højskole, hvor formanden og arbejdsudvalget kunne fremlægge en meget tilfredsstillende beretning om begivenhederne i det forløbne år: Bogen "Fra Silkesko til Bondens Bo" af Gudrun Andresen og Klara Sørensen var blevet udgivet som led i fejringen af 200 året for Stavnsbåndets løsning. Samtidig var det 35 år siden, at foreningen var blevet stiftet.

Det var sket med formålsparagrafen: at udbrede kendskab til og interesse for gamle danske almuebroderier og -stoffer, for derigennem at søge disse bevaret og nyttiggjort som en teknisk og kunstnerisk inspiration. Årene var blevet brugt til omfattende registrering af de gamle tekstile klenodier blandt private landet over, disse genstande var blevet fremvist på talrige udstillinger med tilhørende kataloger, og 125 mønsterark var blevet udsendt til foreningens medlemmer. Mønsterarkene var et meget benyttet og værdsat

undervisningsmateriale på Håndarbejdsseminarierne og i alle former for undervisning i håndarbejde inden for folkeoplysning, folkedansens dragtarbejde osv. Det blev derfor bekendtgjort, at foreningen nu

havde opfyldt sine forpligtelser med hensyn til registreringen. Formidlingen burde fortsætte.

Det kommende arbejdsudvalg til at varetage denne opgave måtte omdannes, idet jeg var i færd med at fratræde min stilling ved Nationalmuseet og der-

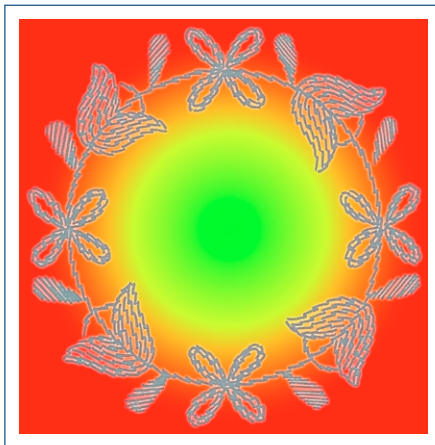
for trådte ud af arbejdsudvalget. Under punktet eventuelt bad jeg imidlertid om ordet og fremførte, hvor værdifuldt foreningens virke havde været for at give ejerne af de mange tusinde registrerede broderier og andre tekstiler en bevidsthed om, at disse ting fortjente bevaring og fortsat værdsættelse i familierne. Tilhørerne, ikke mindst de private medlemmer, som blev betegnet B-medlemmer uden stemmeret, gav udtryk for et ønske om at forsøge at nystarte en forening med dette som hovedformål.

I løbet af sommeren blev ideen udviklet, og arbejdsudvalget bifaldt, at der kunne sendes indbydelser ud til den samlede medlemsskare i Danmarks folkelige Broderier. I oktober 1989 blev der så indkaldt til en sammenkomst, hvor sagen kunne drøftes blandt de fremmødte. Mødet fandt sted på Frilandsmuseet i Sorgenfri, hvor den gamle skolestue i den tidligere Lyngby Landbrugsskole dannede rammen. Til stede var formanden for Danmarks folkelige Broderier, Bente Busk Laursen, og vel henimod 30, der både repræsenterede foreningens A-medlemmer fra skoler og kvindeorganisationer, og et antal B-medlemmer med vidt forskellig baggrund, så som private ejere af interessante tekstiler, kunsthåndværkere og folkedansere. Den livlige og positive diskussion førte til, at en god håndfuld af deltagerne meldte sig til det nødvendige arbejde med at udforme formål, virkefelt, vedtægter og økonomi.

Denne kreds gik i løbet af vinteren i gang med skarpe forhandlinger. Det lykkedes at nå til den skitse, som blev fremlagt ved mødet i Nyborg, men forinden var der mange spørgsmål at tage stilling til. Det solide arbejdsgrundlag, som havde hvilet på de forskellige husmoderforeninger og institutioner for undervisning, kunne vi ikke overføre, hverken med økonomisk støtte el-

ler med goodwill. Det kommende virke måtte begynde på bar bund med frivillig og idealistisk indsats og satse på en udbredelse af kendskabet til initiativet så bredt som muligt. Med hensyn til bevaring af tekstilerne stod det klart, at foreningen ikke kunne stå for indsamling. Det måtte til hver en tid være en opgave for museerne at tage stilling til, i hvilket omfang de kunne påtage sig ansvaret for dette. Det måtte blive vores opgave at oplyse til ejerne om deres eget ansvar for at beholde og værdsætte deres ejendele. Det var og er

vores synspunkt, at kun gennem denne bevidsthed og respekt for vores personlige baggrund kan vi også nå til interesse for de ting, museerne kan tilbyde. Danmarks folkelige Broderiers registrering havde taget sigte på tekstiler fra tiden før omkring 1870, da forsyningen med dragter

og boligtekstiler i bondehjemmene hvilede på selvforsyning, det vil sige før industrialiseringen og butikshandel for alvor ændrede på disse vilkår. Som tiden var gået, havde det ændret sig, hvordan man så på produkterne af højskolernes undervisning og på de mange sting, der var lagt i nye former for pyntestykker i hjemmene. Der var behov for at bryde denne tidsgrænse og medvirke til at oplyse om interessen for ting op til nutiden. Det blev dermed også et formål at arbejde for fortsat

registrering af genstande i privat eje. Det måtte ske som projekter om udvalgte emner. Således ville vi formentlig bedst kunne styre vores ret så begrænsede kapacitet til at møde ejerne. Det første emne til at markere den nye retning blev selskabstasker. Mange havde smukke ting liggende i skufferne, alle med affektionsværdi, og ejerne blev glade for at få lejlighed til at vise dem frem. Senere kom også ganske andre planer på bordet, som forklæder og syborde. Den regelmæssige kontakt med foreningens forventede medlemskreds anså vi for aldeles afgørende, og et tidsskrift kom ret hurtigt på tale. Mange tidsskrifter er sat i verden og er strandet, efter at det første nummer har set dagens lys. Det var derfor ikke uden bekymring, at vi vovede at gøre forsøget. Efter et par ubehjælpssomme startnumre kom TE-

NEN imidlertid i temmelig fast gænge, og redaktørerne har siden holdt det faste fodslag. Også personlig kontakt ville være hensigtsmæssig, og der måtte satses på et par eller tre temadage om året. De skulle gerne tilrettelægges som eksklusive besøg hos private, der ønskede at åbne deres hjem for de interesserede gæster, eller vi kunne besøge kunsthåndværkere og opleve nærheden af det kreative element. Alle disse planer burde realiseres, så

Danmark som helhed blev tilgodeset. Ganske mange lokale foreninger med historisk eller tekstilteknisk formål fandtes landet over, men vi så hensigten med vores initiativ som en landsdækkende paraply over disse. De eksisterende grupper, hvad enten det var vævere, folkedragtentusiaster, eller de havde broderiet som samlingsfelt, lagde vægt på den praktiske tilvirkning af det pågældende. Deres medlemsblade indeholder anvisninger på mønstre, materialer og udformning. I forhold

til dette ønskede vi en historisk synsvinkel, en niche på det tekstile område, som ellers ikke var repræsenteret.

Det var dristige planer at møde op med i Nyborg. Ikke mindst måtte der jo skabes et vist økonomisk fundament, hvilket kun kunne tilvejebringes ved medlemsbetalinger. Kontingentet blev foreslået til

100 kroner, og de 21 entusiastiske deltagere tiltrådte dette. Så var der til produktionen af det første blad med referat af mødet. Det blev som de forrige indbydelser udsendt efter medlemslisten fra Danmarks folkelige Broderier. Allerede ved næste nummer var der lidt over 50 medlemmer, og vi åndede op med nogen lettelse. Der var gjort en begyndelse.

Hanne Frøsig Dalgaard

Ill.: Bearbejdede udsnit af DfB-mønsterark

TENEN – Dansk Tekstilhistorisk Forening

er en landsdækkende, tværfaglig forening der, foruden almindeligt historisk interesserede, tæller så forskellige medlemmer som skoler, institutioner, museer, kunsthåndværkere, undervisere, folkedansere samt private ejere af tekstilsamlinger.

Arbejdet i TENEN foregår på følgende felter:

Registrering af tekstiler i privateje. Foreningen har registreret, beskrevet, fotograferet og opmålt et stort antal forklæder. Det indsamlede materiale indgår i TENENs arkiv, og det vil blive formidlet til en større kreds i form af artikler, bogudgivelse og lignende.

Temadage, foredrag og arrangementer om tekstile emner. Det kan også være besøg i museernes tekstilmagasiner eller besøg hos private ejere, der fremviser deres tekstilsamlinger.

Udgivelse af medlemsblad 4 gange årligt. Bladets artikler belyser en lang række tekstile emner fra forskellige vinkler. Endvidere informeres der om medlemsaktiviteter og udgivelser.

Foreningen TENEN opererer under folkeoplysningsloven og foreningsarbejdet udføres frivilligt og ulønnet. Økonomisk finansieres foreningens aktiviteter gennem medlemskontingent og deltagerbetaling. Der genereres ikke overskud med henblik på nogen udbetaling. Foreningen er ikke moms- eller skattepligtig.

TENENs medlemsblad skrives og redigeres samt sættes, billedbehandles og korrekturlæses frivilligt og ulønnet.

Vær medlem af TENEN – Dansk Tekstilhistorisk Forening.

25 års jubilæum i 2015.

Henvendelse – 2015:

TENEN - Dansk Tekstilhistorisk Forening
Annet Laursen Skjelsager, formand
Dorthesvej 2, 3520 Farum

ePost: *silke-annet@silke-annet.dk* telefon: 44 95 05 55

Internet: *<http://www.tenen-dk.tk/tenen>*